

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ISSN 2078-1431

# ГЕОПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

## GEOPOLITICS OF UKRAINE: HISTORY AND MODERN TIMES

2024' 2(33)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
ІНІ ІНСТИТУТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*ISSN 2078-1431*

# ГЕОПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

*Збірник наукових праць*

*Випуск 2 (33)*

Ужгород 2024

*Присвоєно ідентифікатор R30-04501 у Реєстрі суб'єктів у сфері друкованих медіа  
(Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення № 2178 від 27.06.2024)*

*Збірник наукових праць внесено до Переліку наукових фахових видань України  
за спеціальностями: 292 Міжнародні економічні відносини (наказ МОН України  
від 11.07.2019 № 975) та 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації  
та регіональні студії (наказ МОН України від 28.12.2019 №1643)*

#### РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

**Голова редакційної колегії:** Руденко Ольга Мстиславівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська політехніка», член Наукової ради ННІ євроінтеграційних досліджень (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)

**Заступник голови редакційної колегії:** Токар Петро Васильович — кандидат соціологічних наук, директор НН Інституту євроінтеграційних досліджень, доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій, директор НДІ міграції і демографії та Транскарпатського центру Жана Моне з дослідження європейських стратегій розвитку УжНУ (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)

#### Члени редакційної колегії:

Андрейко Віталій Іванович — кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Артьомов Іван Володимирович — кандидат історичних наук, доцент, заступник директора НН Інституту євроінтеграційних досліджень (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Відел-Ігнацак Малгожата — доктор філософії, доцент кафедри перекладознавства та слов'янських мов Інституту лінгвістики Гуманітарного факультету (Люблінський католицький університет Івана Павла II), Віднянський Степан Васильович — член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії, міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України, Газуда Леся Михайлівна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва і торгівлі (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Гай-Нижник Павло Павлович — доктор історичних наук, заступник директора Науково-дослідного інституту українознавства МОН України, академік Академії політичних наук, Гбурова Марцела — доктор наук, завідувачка кафедри політології Кошицького університету ім. П. Й. Шафарика (Словаччина), Грицишен Димитрій Олександрович — доктор економічних наук, доктор наук з державного управління, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та інноваційного розвитку (Державний університет «Житомирська політехніка»), Кабульдінов Зіябек — доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН РК, директор Інституту історії та етнології імені Ч. Ч. Валіханова (м. Алмати, Казахстан), Капленко Галина Вікторівна — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та публічного управління (Львівський національний університет імені Івана Франка), Кудряченко Андрій Іванович — доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України», Тодоров Ігор Ярославович — доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій, директор Інформаційного центру Європейського Союзу, директор навчально-дослідницького Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Токар Маріан Юрійович — доктор наук з державного управління, професор кафедри соціології та соціальної роботи, директор Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Філчак Річард — доктор філософії, заступник директора Центру соціальних та психологічних наук Словацької академії наук, Черленяк Іван Іванович — доктор наук з державного управління, професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), Якубек Петер — доктор філософії, доцент, квестор ВНЗ «Дубницький технологічний інститут» (Словаччина).

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет»  
(протокол № 11 від 28.10.2024 р.)*

Електронна версія: <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua>

© ДВНЗ «УжНУ»,  
Науково-навчальний інститут  
євроінтеграційних досліджень, 2024

УДК 327.7

DOI: 10.24144/2078-1431.2024.2(33).63–74

**Олена Кравченко,**

доктор історичних наук, доцент,  
професор кафедри міжнародних відносин і політичної філософії  
ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0001-6524-1997>

**Ірина Жеребятнікова,**

кандидат соціологічних наук, доцент,  
доцент кафедри міжнародних відносин і політичної філософії  
ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0001-7908-6780>

**Антон Горбачов,**

кандидат політичних наук,  
доцент кафедри міжнародних відносин і політичної філософії  
ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0002-8200-6515>  
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця

## СПІВПРАЦЯ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК ПАРТНЕРАМИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Статтю присвячено аналізу співпраці з міжнародними організаціями як партнерами України у сфері національної безпеки. Виявлено, що в результаті такої співпраці міжнародна допомога, зокрема гуманітарна, фінансова та технічна, відіграє ключову роль у зміцненні обороноздатності, відновленні інфраструктури та стабілізації фінансової ситуації в Україні. Співпраця з міжнародними організаціями, такими, як НАТО, Європейський Союз і Міжнародний валютний фонд, забезпечує значну підтримку і сприяє довгостроковому розвитку країни. Однак існують проблеми, пов'язані з недостатньою ефективністю деяких механізмів міжнародної допомоги, що потребує подальшого аналізу та удосконалення. Подальші дослідження повинні зосередитися на оцінці ефективності допомоги, ролі міжнародних організацій та нових моделей співпраці для покращення механізмів підтримки у кризових умовах, зокрема в умовах повномасштабної війни.

**Ключові слова:** міжнародні організації, національна безпека, війна.

*The article focuses on the analysis of Ukraine's collaborative efforts with international organizations, which serve as crucial partners in the realm of national security. It was revealed that, as a result of such cooperation, international aid, in particular humanitarian, financial and technical, plays a key role in strengthening defense capabilities, restoring infrastructure and stabilizing the financial situation in Ukraine. Cooperation with international organizations such as NATO, the European Union and the International Monetary Fund provides significant support and contributes to the country's long-term development. Despite the positive impact of this international support, the article identifies several challenges related to the efficiency of some aid mechanisms. Issues such as bureaucratic delays, misallocation of resources, and ineffi-*

*ciencies in aid delivery have been noted, which hinder the full effectiveness of the assistance provided. Further research should focus on analyzing how well the international assistance has achieved its intended outcomes and contributed to Ukraine's national security and recovery goals; evaluating the role of international organizations, which includes understanding the specific contributions and impacts of different international organizations in the aid process and their effectiveness in meeting Ukraine's needs; developing new models of cooperation that includes proposing and testing innovative strategies and frameworks for international support as well as improving mechanisms for crisis response and aid delivery, particularly in the context of full-scale conflicts and complex emergency situations.*

**Keywords:** international organizations, national security, war.

**Постановка проблеми.** В умовах зовнішньої військової агресії національна безпека є найактуальнішою сферою для державної політики. В умовах боротьби з сильним і небезпечним ворогом проблеми безпеки потребують координації зусиль на міжнародному рівні. Важливу роль у забезпеченні національної безпеки відіграють міжнародні організації, які надають ресурси, експертизу та платформи для співпраці між країнами. Унаслідок політичних та економічних криз, що виникли через війну, Україна, яка за останні десятиліття пережила численні виклики та трансформації, сьогодні як ніколи потребує міжнародної допомоги. Саме завдяки цій допомозі можна швидко та ефективно врятувати постраждалих від війни, відновити зруйновану інфраструктуру, а також отримати фінансову, технічну та консультативну підтримку для реалізації реформ і покращення економічного та соціального становища країни.

У цьому контексті треба вказати на низку наукових і практичних завдань, що потребують дослідження. По-перше, необхідно визначити ключові механізми та моделі такої співпраці, що дозволяють інтегрувати національні стратегії безпеки в глобальні ініціативи. По-друге, важливо оцінити ефективність чинних міжнародних партнерств і виявити фактори, що впливають на їх успішність або провал.

Досліджувана у статті проблема має значний науковий інтерес, оскільки дозволяє розширити розуміння ефективних моделей міжнародної співпраці у сфері безпеки, а також практичну цінність у контексті розробки політичної стратегії. Тому дослідження взаємодії з міжнародними організаціями є важливим кроком у підвищенні національної безпеки та стабільності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Аналіз останніх наукових досліджень доводить значний інтерес вітчизняних науковців до питань міжнародної співпраці у сфері національної безпеки, що обумовлено зростанням глобальних загроз і необхідністю ефективної інтеграції з міжнародними структурами. Це свідчить про важливість подальшого дослідження механізмів та моделей такої співпраці для вдосконалення національних стратегій безпеки. Науковці зосереджуються на аналізі наявних практик, оцінці їхньої ефективності та розробці рекомендацій щодо оптимізації партнерств, що, своєю чергою, сприяє підвищенню рівня національної безпеки та стабільності в умовах глобалізації.

Зокрема, О. Кучик досліджує адаптацію діяльності міжнародних безпекових організацій до новітніх викликів міжнародній системі безпеки [4]; В. Латишева і В. Бабіна досліджують проблеми співробітництва України з міжнародними організаціями [5], О. Литвинчук, А. Шевчук, О. Войтюк вивчають особливості міжнародної допомоги Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями [6]; Д. Олійник аналізує багатосторонню підтримку міжнародних організацій у зміцненні економіки України в умовах російської агресії [10]; Є. Реньов розглядає проблеми та перспективи реформування Ради Безпеки ООН [13]; О. Дем'янюк [2] та ін. працюють над темою міжнародної взаємодії та підтримки, акцентуючи увагу на міжнародній допомозі як інструменті реалізації політики міжнародного розвитку; І. Боднарюк [7], В. Косик [9], С. Леонтович [20], Т. Мединська [7], Н. Мороз [9] та П. Щипанський [20] зосередилися на питаннях фінансової допомоги під час війни та для повоєнного відновлення України.

Проте досі залишаються недостатньо дослідженими питання, що стосуються інтеграції національних стратегій безпеки з міжнародними ініціативами в умовах повномасштабної агресії Росії проти України. Зокрема, потребує подальшого аналізу ефективність конкретних механізмів співпраці, адаптація національних політик до нових викликів, а також виявлення практичних бар'єрів, що впливають на успішність міжнародних партнерств. Ці аспекти є важливими для вдосконалення стратегії співпраці з міжнародними організаціями та забезпечення національної безпеки в умовах глобальних загроз.

З огляду на це **мета статті** полягає в аналізі та оцінці співпраці між керівництвом України та міжнародними організаціями у сфері національної безпеки.

Основні **завдання** дослідження полягають у тому, щоб визначити ключові моделі та механізми співпраці, які забезпечують ефективну інтеграцію національних стратегій безпеки з глобальними ініціативами; оцінити ефективність чинних міжнародних партнерств у сфері безпеки та виявити фактори, що сприяють або перешкоджають їх успішному функціонуванню; проаналізувати практичні приклади успішної та неуспішної співпраці, щоб виявити найкращі практики та уроки для покращення майбутньої взаємодії; розробити рекомендації щодо оптимізації механізмів співпраці з метою підвищення ефективності національної безпеки.

Для досягнення цієї мети у статті використано такі **методи** дослідження: огляд наукових публікацій, монографій та інших джерел інформації для розуміння теоретичних основ і сучасних тенденцій у сфері співпраці з міжнародними організаціями у контексті національної безпеки; аналіз конкретних випадків успішної та неуспішної співпраці між національними урядами та міжнародними організаціями, що дозволяє виявити ключові чинники, які впливають на ефективність партнерств.

#### **Викладення основного матеріалу дослідження**

Національна безпека є ключовою умовою для нормального функціонування суспільства та основною функцією держави. Національна безпека забезпечує захист ключових інтересів окремих осіб, суспільства та

держави від можливих загроз, як внутрішніх, так і зовнішніх. Це сприяє стабільному та прогресивному розвитку країни. Захищеність передбачає здатність зберігати об'єкти або системи в цілісності та забезпечувати їх функціонування навіть у разі негативного впливу різних факторів. Нездатність забезпечити та гарантувати цю фундаментальну соціальну цінність неминуче веде до занепаду як суспільства, так і держави [1].

Під час війн загроза безпеці досягає найвищого рівня. Наразі нашою основною метою є забезпечення перемоги України у війні з Росією, а також збереження та розвиток основних цінностей особи та суспільства. Національна безпека є не лише критично важливою для функціонування держави, але й забезпечує її розвиток та можливості для громадян реалізувати свої загальні інтереси [8]. Вона охоплює заходи, спрямовані на збереження територіальної цілісності, економічного процвітання, соціальної стабільності та захист прав людини. Ефективна стратегія безпеки враховує загрози та передбачає системний підхід до забезпечення безпеки на внутрішньому і міжнародному рівнях [17, с. 109]. Забезпечення безпеки та оборони здійснюється через взаємодію між урядом України, українським народом, підприємствами та організаціями всіх форм власності, а також міжнародними партнерами та організаціями. Ця співпраця охоплює всі сфери діяльності та різноманітні джерела підтримки, що підкреслює масштаб зусиль у забезпеченні безпеки України. Одним із найважливіших документів, що відображає напями розв'язання проблеми забезпечення національної безпеки України під час російсько-української війни, є Стратегія комунікації з питань європейської інтеграції України до 2026 року, прийнята 9 грудня 2022 року. Основна мета цієї Стратегії полягає в тому, щоб забезпечити усвідомлену підтримку набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі як в українському, так і в європейському суспільствах. Це включає інтеграцію в європейський економічний, культурний і політичний простір, а також здійснення внутрішніх реформ і перетворень для створення вільного, справедливого, демократичного та успішного суспільства, заснованого на європейських цінностях [15]. Ця Стратегія функціонує як інструмент для відновлення та створення потенціалу, необхідного для відбудови країни в умовах війни та після її завершення, а також для інтеграції України до складу Європейського Союзу.

Важливість взаємодії України з міжнародними організаціями та структурами для забезпечення національної безпеки визначається положеннями керівних документів України, які зазначають, що зовнішні гарантії безпеки будуть забезпечені через формування мережі союзнитва як з окремими державами та регіональними організаціями (шляхом укладання угод про спільну оборону або військову допомогу), так і з міжнародними безпековими організаціями (через участь у механізмах колективної безпеки) [16, с. 4]. Проте з початку 2014 року розвиток подій навколо України продемонстрував обмежену ефективність наявних механізмів забезпечення національної безпеки через участь у міжнародних організаціях, що стало однією з причин, що уможливили повномасштабну агресію Росії

проти України 24 лютого 2022 року. Це зумовлено низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів. До об'єктивних факторів можна віднести організаційні та політичні аспекти, які обмежують можливості міжнародних організацій у забезпеченні миру та безпеки у світі. Зокрема, формат Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй не дозволяє ухвалювати рішення, що можуть суперечити інтересам постійних членів Ради, якими, зокрема, є Росія і Китай. До суб'єктивних факторів слід віднести недостатнє використання механізмів міжнародних організацій для розв'язання проблем національної безпеки з боку українських органів державної влади.

Національна безпека під час повномасштабної агресії вимагає інтеграції з міжнародними структурами через створення ефективних механізмів співпраці. Основні моделі взаємодії включають: двосторонні та багатосторонні угоди (офіційні договори між державами або укладені в рамках міжнародних організацій, що регулюють обмін інформацією, координацію дій і ресурсів); міжнародні коаліції та альянси (організації, такі, наприклад, як НАТО, забезпечують колективну безпеку та координацію військових і політичних дій між країнами); застосування глобальних ініціатив і платформ, таких, наприклад, як ООН, що координують міжнародні зусилля для боротьби з глобальними загрозами, включаючи військові конфлікти (у Розділі I, статті 1 «Цілі та принципи» Статуту Організації Об'єднаних Націй, що налічує 193 країни-члени, зазначено, що світова спільнота та міжнародні організації мають завдання підтримувати міжнародний мир і безпеку, вживаючи ефективних колективних заходів для запобігання та усунення загроз миру, а також для придушення актів агресії або інших порушень миру. Крім того, необхідно вирішувати або регулювати міжнародні конфлікти або ситуації, що можуть призвести до порушення миру, мирними засобами відповідно до принципів справедливості та міжнародного права [14]).

Україна співпрацює у сфері безпеки з такими організаціями, як НАТО, Рада Європи, Міжнародний кримінальний суд (МУС), Організація Об'єднаних Націй (ООН) та інші.

Сьогодні для України одним із ключових напрямів співпраці з міжнародними організаціями є питання безпеки. Це обумовлено тим, що в умовах війни з потужнішим супротивником забезпечення безпеки є критично важливим для існування держави та виживання українського народу. Цим обумовлено те, що у 2020 році Україні було надано статус партнера з розширеними можливостями (ЕОР). 30 вересня 2022 року Україна подала заявку на вступ до НАТО. Після Вільнюського саміту Україні були надані гарантії безпеки від «Групи семи», її звільнили від виконання Плану дій щодо членства в НАТО, що прискорює процес вступу. Крім того, було оголошено про створення нового формату взаємодії — Ради Україна — НАТО. У рамках співпраці з НАТО важливо відзначити створення та координацію роботи Контактної групи з питань оборони України (зазвичай відомої як «Рамштайн»), а також підготовку та тренування наших військових спеціалістів з різних видів озброєння, включаючи літаки (F-16). Окрім того, триває співпраця в рамках формату «С4» (командування, управлін-

ня, зв'язок і комп'ютеризація), а також у сфері медичної реабілітації та інших напрямів.

Гуманітарна допомога також є однією з основних частин міжнародної підтримки. В умовах війни, коли місцеві жителі постають перед численними труднощами, гуманітарна допомога надає необхідні ресурси, такі, як медикаменти, їжа, водопостачання та житло, що відповідають базовим потребам населення. Крім того, Україна отримує значну фінансову допомогу від міжнародних партнерів, яка використовується для підтримки економіки, розвитку інфраструктури, стимулювання підприємництва та зменшення бюджетного дефіциту. Ця підтримка допомагає відновити економіку та стабілізувати фінансову ситуацію в країні. Фінансові ресурси, що надаються міжнародними фінансовими організаціями та державами, допомагають зміцнити обороноздатність України та підтримувати її економіку в зоні конфлікту. Також підтримка бюджету країни свідчить про готовність міжнародної спільноти сприяти фінансовій стабільності та економічному відновленню в умовах криз.

Треба зазначити, що ефективність співпраці з міжнародними організаціями залежить від ряду факторів, а саме: від чіткої комунікації та узгоджених дій, від готовності держав і країн підтримувати спільні рішення і зобов'язання, від доступу до фінансових та технічних ресурсів від міжнародних партнерів, що, за наявності такого доступу, може суттєво покращити національні можливості реагування на загрози.

У цьому зв'язку не можна не вказати на те, що Європейський Союз проявив себе як одна з найактивніших міжнародних організацій, яка надає допомогу Україні в умовах жорстокого конфлікту. Фінансова, гуманітарна та військова підтримка з боку ЄС стала ключовим чинником для посилення обороноздатності України та підтримки її національної безпеки. Ця допомога також позитивно вплинула на розвиток відносин між Україною та Євросоюзом, відкривши перспективу набуття членства в ЄС. Лідери 27 держав ухвалили рішення надати Україні статус кандидата на членство, що суттєво посилило міжнародну підтримку нашої країни. Це не лише зміцнило обороноздатність України, а й підвищило її міжнародний престиж і вплив на геополітичній арені. Підписання 16 січня 2023 року Меморандуму про взаєморозуміння та Кредитної угоди між Україною та Європейським Союзом є важливою подією для України. Цей крок підтверджує міцну співпрацю між Україною та ЄС. Відповідно до угоди Україна отримала макрофінансову допомогу в розмірі 18 мільярдів євро (або 19,53 мільярда доларів США), що суттєво зміцнило економіку та фінансову стабільність країни [19]. Ключовим аспектом цієї угоди є пільгові умови надання коштів. Термін погашення кредиту становить 35 років, що дозволяє Україні відкласти повернення боргу на тривалий час і сконцентруватися на відновленні економіки та зміцненні фінансової системи. Важливо також відзначити, що відсотки та інші витрати на обслуговування боргу покриватимуться країнами ЄС, що зменшує фінансовий тиск на державу. Ця угода, особливо в умовах воєнного конфлікту та геополітичних загострень, є свідченням підтримки, співпраці та довіри.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) також має важливе значення для підтримки України. Наприкінці березня 2023 року Рада директорів МВФ затвердила програму розширеного фінансування для України. Програма Extended Fund Facility (EFF) передбачає надання фінансування в розмірі 15,6 мільярда доларів, що дає можливість Україні залучити інвестиції на суму близько 100 мільярдів доларів. EFF складається з двох етапів: перший етап спрямований на збільшення доходів та формування ефективного бюджету, а другий — на реконструкцію, післявоєнне відновлення та відновлення країни [12].

З іншого боку, слід зазначити, що в рамках співпраці Україна–ООН в інформаційному просторі України виникає чимало запитань, зокрема щодо діяльності ООН під час війни в Україні [18]. Сьогодні дії деяких інституцій ООН, зокрема Ради Безпеки ООН, в умовах масштабного збройного конфлікту в центрі Європи та неспровокованого нападу Російської Федерації на Україну здаються дещо нерішучими. З огляду на це, необхідно вдосконалити процедурні питання, що стосуються членства, права «вето» та заміни представництва постійних членів у Раді Безпеки ООН. Оскільки ці аспекти дестабілізують роботу органу і є деструктивними, вони знижують його ефективність. Є.В. Реньов підкреслює необхідність реформування Ради Безпеки ООН, зазначаючи, що Рада Безпеки ООН, яка має виняткове право ухвалювати обов'язкові для держав-членів рішення та здійснювати відповідні військові дії, протягом останнього року знову продемонструвала свою абсолютну неефективність. Це стало каталізатором для відновлення дискусій про реформування Ради Безпеки ООН, зокрема щодо розширення її складу та проблеми застосування права вето [13].

Виникають також певні питання стосовно діяльності такої міжнародної організації, як «Human Rights Watch». Найбільш резонансним у співпраці України з правозахисними організаціями стала доповідь «Human Rights Watch» від 31 січня 2023 року [21]. Після знайомства з цим документом виникає враження, що його автори переплутали, хто є агресором, а хто жертвою агресії.

Схожа ситуація спостерігається і з діяльністю Міжнародного Червоного Хреста в Україні під час війни. Відзначаються надмірна толерантність та нерішучість, невизначеність позиції, бездіяльність, як у випадку з військовополоненими в Оленівці, так і повільна реакція на наслідки техногенної катастрофи, викликаной підривом Каховської ГЕС.

У цьому контексті варто відзначити, що, перебуваючи в постійному діалозі та співпраці, ми не лише справляємося з викликами, але й разом з нашими партнерами навчаємося і вдосконалюємося. Сподіваємося, що ці уроки будуть враховані у їхній подальшій діяльності.

Щодо оптимізації співпраці з міжнародними організаціями як партнерами у сфері безпеки, можемо запропонувати такі рекомендації: розробка та впровадження ефективних механізмів обміну інформацією; встановлення спільних стандартів і процедур для покращення координації між партнерами; забезпечення належного фінансування і технологічної підтримки для реалізації спільних безпекових ініціатив.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Дослідження підтверджує значний вплив міжнародної допомоги на зміцнення національної безпеки та економічного розвитку України. Гуманітарна, фінансова та технічна підтримка від міжнародних партнерів сприяє відновленню інфраструктури, стабілізації фінансової ситуації та зміцненню обороноздатності.

Співпраця з міжнародними організаціями, такими, як Європейський Союз, НАТО і Міжнародний валютний фонд, виявилася критично важливою для України. Фінансування та підтримка з їхнього боку дозволяють Україні не лише справлятися з поточними викликами, але й планувати довгострокові стратегії розвитку.

Проте існують також проблеми, пов'язані з недостатньою ефективністю деяких міжнародних механізмів та організацій у реагуванні на кризові ситуації.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на детальному аналізі ефективності різних форм міжнародної допомоги та її впливу на різні аспекти національної безпеки та економічного розвитку України.

Варто також присвятити дослідження тому, як міжнародні організації можуть вдосконалити свої механізми підтримки, зокрема в умовах військових конфліктів та гуманітарних криз.

Перспективним напрямом є вивчення нових моделей і форматів міжнародної співпраці, які можуть бути ефективнішими для вирішення сучасних глобальних і регіональних проблем.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Власюк О.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : вибр. наук. праці. Київ : НІСД, 2016. 528 с.
2. Дем'янюк О. Міжнародна допомога у забезпеченні фінансування сталого розвитку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. Вип. 3. С. 60–69. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/%d0%94%d0%b5%d0%bc%27%d1%8f%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf> (дата звернення: 04.09.2024).
3. Деякі аспекти еволюції зовнішньої політики України. *Національна безпека і оборона*. 2023. №3–4. С. 4–9. URL: [https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194\\_2023\\_ukr\\_all.pdf](https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf) (дата звернення: 04.09.2024).
4. Кучик О.С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. *Політичне життя*. 2022. №1. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/12036> (дата звернення: 04.09.2024).
5. Латишева В., Бабіна В. Співробітництво України з міжнародними організаціями в умовах війни: проблеми, напрями та перспективи. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. № 15(1). С. 149-157. DOI: <https://doi.org/10.15421/352317>.
6. Литвинчук О., Шевчук А., Войтюк О. Міжнародна допомога Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями. *Євроінтеграція України та економічна безпека держави*. 2024. Вип. 1(32). С. 239–252.

7. Мединська Т.В., Боднарюк І.Л., Олійник Н.Р. Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2023. № 73. С. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14>.
8. Міжнародна співпраця / Вебсайт Національного агентства України з питань державної служби (НАДС). URL: <https://nads.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-spiivprasya> (дата звернення: 04.09.2024).
9. Мороз Н.В., Косик В.М. Фінансова допомога Україні від міжнародних партнерів у період війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01>.
10. Олійник Д.І. Багатостороння підтримка міжнародних організацій щодо зміцнення економіки України в кінетичній протидії російській агресії / Вебсайт Національного інституту стратегічних досліджень. 26.08.2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/bahatostoronnya-pidtrymka-mizhnarodnykh-orhanizatsiy-shchodo-zmitsn> (дата звернення: 04.09.2024).
11. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII / Вебсайт Верховної Ради України. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 04.09.2024).
12. Рада директорів МВФ схвалила 15,6 млрд дол. США для України в рамках нової програми розширеного фінансування / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rada-dyktoriv-mvf-skhyvalyla-156-mlrd-dol-ssha-dlia-ukrainy-vramkakh-novoi-prohramy-rozshyrenoho-finansuvannia> (дата звернення: 04.09.2024).
13. Реньов Є.В. Реформування Ради Безпеки ООН: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 538–541. URL: [http://lsej.org.ua/1\\_2023/124.pdf](http://lsej.org.ua/1_2023/124.pdf) (дата звернення: 04.09.2024).
14. Статут Організації Об'єднаних Націй. 1945 р. Сан-Франциско. [Електронне джерело] URL: [https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter\\_Ukrainian.pdf](https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf) (дата звернення: 04.09.2024).
15. Стратегія комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року / Урядовий портал. URL: <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-z-pitan-evropeyskoiintegratsii-ukraini-na-period-do-2026-roku-9911> (дата звернення: 04.09.2024).
16. Стратегія національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 року № 287 / Вебсайт Верховної Ради України. Редакція від 16.09.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 04.09.2024).
17. Твердохліб В.С. Забезпечення національної безпеки України в умовах воєнного стану. *Об'єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень*. Київ, 2022. 324 с.
18. Хоменко О.В. В умовах війни міжнародні організації в Україні мають робити більше / Вебсайт політичної партії «Слуга народу». 18.10.2022. URL: <https://sluga-narodu.com/olena-khomenko-v-umovakh-viyny-mizhnarodni-orhanizatsii-v-ukraini-maiut-robyty-bilshe/> (дата звернення: 04.09.2024).
19. Україна отримала 3 млрд євро макрофінансової допомоги ЄС / Вебсайт Міністерства фінансів України. 17.01.2023. URL: [https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine\\_received\\_eur\\_3\\_billion\\_of\\_eu\\_macro-financial\\_assistance-3803](https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_eur_3_billion_of_eu_macro-financial_assistance-3803) (дата звернення: 04.09.2024).

20. Щипанський П.В., Леонтович С.П., Сотник В.В. Міжнародна допомога партнерів як одна з економічних складових перемоги. *Актуальні питання національної безпеки і оборони*. 2022. № 2. С. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31>.
21. Ukraine: Banned Landmines Harm Civilians. Website Human Rights Watch. January 31, 2023. URL: <https://www.hrw.org/news/2023/01/31/ukraine-banned-landmines-harm-civilians> (дата звернення: 04.09.2024).

## REFERENCES

1. Vlasiuk, O.S. (2016). *Natsionalna bezpeka Ukrainy: evoliutsiia problem vnutrishnoi polityky* [National security of Ukraine: evolution of domestic policy problems]. Kyiv: NISD [in Ukrainian].
2. Demianiuk, O. (2018). Mizhnarodna dopomoha u zabezpechenni finansuvannia staloho rozvytku [International assistance in financing sustainable development]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 3. 60–69. Retrieved from: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/%d0%94%d0%b5%d0%bc%27%d1%8f%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf> [in Ukrainian].
3. Deiaiki aspekty evoliutsii zovnishnoi polityky Ukrainy [Some aspects of the evolution of Ukraine's foreign policy] (2023). *Natsionalna bezpeka i oborona*. 3–4. 4–9. Retrieved from: [https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194\\_2023\\_ukr\\_all.pdf](https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf) [in Ukrainian].
4. Kuchyk, O.S. (2022). Pytannia adaptatsii diialnosti mizhnarodnykh bezpekovykh orhanizatsii v umovakh novitnikh vyklykiv mizhnarodnii systemi bezpeky [The issue of adapting the activities of international security organizations in the conditions of the latest challenges to the international security system]. *Politychne zhyttia*, Retrieved from: <https://sluga-narodu.com/olena-khomenko-v-umovakhviyny-mizhnarodni-orhanizatsii> [in Ukrainian].
5. Latysheva, V., Babina, V. (2023). Spivrobitnytstvo Ukrainy z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy v umovakh viiny: problemy, napriamy ta perspektyvy [Cooperation of Ukraine with international organizations in the conditions of war: problems, directions and prospects]. *Filosofia ta politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*, 15(1). 149–157. DOI: <https://doi.org/10.15421/352317> [in Ukrainian].
6. Lytvynchuk, O., Shevchuk, A., Voitiuk, O. (2024). Mizhnarodna dopomoha Ukraini v umovakh viiny yak vyd spivrobitnytstva z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy [International aid to Ukraine in war conditions as a type of cooperation with international organizations]. *Yevrointehratsiia Ukrainy ta ekonomichna bezpeka derzhavy*, 1(32). 239–252 [in Ukrainian].
7. Medynska, T.V., Bodnariuk, I.L., Oliinyk, N.R. (2023). Mizhnarodna dopomoha yak osnova povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [International aid as a basis for the post-war recovery of Ukraine's economy]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 73. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14> [in Ukrainian].
8. Vebsait Natsionalnoho ahentstva Ukrainy z pytan derzhavnoi sluzhby (NADS). Mizhnarodna spivpratsia [International cooperation]. Retrieved from: <https://nads.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-spivpratsia> [in Ukrainian].

9. Moroz, N.V., Kosyk, V.M. Finansova dopomoha Ukraini vid mizhnarodnykh partneriv u period viiny [Financial assistance to Ukraine from international partners during the war]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*, 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01> [in Ukrainian].
10. Oliinyk, D.I. (2022). Bahatostoronnia pidtrymku mizhnarodnykh orhanizatsii shchodo zmitsnennia ekonomiky Ukrainy v kinetychnii protyidii rosiiskii ahresii [Multilateral support of international organizations to strengthen Ukraine's economy in kinetic counteraction to Russian aggression]. *Vebsait Natsionalnoho instytutu stratehichnykh doslidzhen*. 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01> [in Ukrainian].
11. Vebsait Berkhovnoi Rady Ukrainy, (2018). Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku № 2469-VIII [On the national security of Ukraine: Law of Ukraine dated June 21, 2018 No. 2469-VIII]. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/news/statti/bahatostoronnya-pidtrymka-mizhnarodnykh-orhanizatsiy-shchodo-zmitsn> [in Ukrainian].
12. Uriadovi portal. Rada dyrektoriv MVF skhvalyla 15,6 mlrd dol. SSHA dlia Ukrainy, v ramkakh novoi prohramy rozshyrenoho finansuvannia [The Board of Directors of the IMF approved \$15.6 billion. USA for Ukraine, as part of the new extended financing program]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/rada-dyrektoriv-mvf-skhvalyla-156-mlrd-dol-ssha-dlia-ukrainy-vramkakh-novoi-prohramy-rozshyrenoho-finansuvannia> [in Ukrainian].
13. Renov, Ye.V. (2023). Reformuvannia Rady Bezpeky OON: problemy ta perspektyvy [Reforming the UN Security Council: problems and prospects]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 1. 538–541. Retrieved from: [http://lsej.org.ua/1\\_2023/124.pdf](http://lsej.org.ua/1_2023/124.pdf) [in Ukrainian].
14. Statut Orhanizatsii Obiednanykh Natsii. 1945 r. San-Frantsysko [Charter of the United Nations. 1945. San Francisco]. Retrieved from: [https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter\\_Ukrainian.pdf](https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf) [in Ukrainian].
15. Uriadovi portal. Stratehiia komunikatsii z pytan yevropeiskoi intehtratsii Ukrainy na period do 2026 roku [Communication strategy on issues of European integration of Ukraine for the period until 2026]. Retrieved from: <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-z-pitan-evropeyskoiintegratsii-ukraini-na-period-do-2026-roku-9911> [in Ukrainian].
16. Vebsait Berkhovnoi Rady Ukrainy, (2020). Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26.05.2015 roku № 287 [National Security Strategy of Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated May 26, 2015 No. 287]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> [in Ukrainian].
17. Tverdokhlib, V.S. (2022). Zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Ensuring the national security of Ukraine in the conditions of martial law]. *Obiednani naukoiu: perspektyvy mizhdystsypinarnykh doslidzhen [United by science: perspectives of interdisciplinary research]*. Retrieved from: <https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-z-pitan-evropeyskoiintegratsii-ukraini-na-period-do-2026-roku-9911> [in Ukrainian].
18. Khomenko, O.V. (2022). V umovakh viiny mizhnarodni orhanizatsii v Ukraini maiut robyty bilshe [In the conditions of war, international organizations in Ukraine

- should do more]. Vebsait politychnoi partii Sluha Narodu. Retrieved from: <https://sluga-narodu.com/olena-khomenko-v-umovakh-viyny-mizhnarodni-orhanizatsii-v-ukraini-maiut-robyty-bilshe/> [in Ukrainian].
19. Vebsait Ministerstva finansiv Ukrainy, (2023). Ukraina otrymala 3 mlrd yevro makrofinansovoi dopomohy YeS [Ukraine received 3 billion euros of EU macro-financial assistance]. Retrieved from: [https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine\\_received\\_eur\\_3\\_billion\\_of\\_eu\\_macro-financial\\_assistance-3803](https://mof.gov.ua/uk/news/ukraine_received_eur_3_billion_of_eu_macro-financial_assistance-3803) [in Ukrainian].
  20. Shchypanskyi, P.V., Leontovych, S.P., Sotnyk, V.V. (2022). Mizhnarodna dopomoha partneriv yak odna z ekonomichnykh skladovykh peremohy [International assistance from partners as one of the economic components of victory]. *Aktualni pytannia natsionalnoi bezpeky i oborony*, 2. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31>.
  21. Website Human Rights Watch, (2023). Ukraine: Banned Landmines Harm Civilians. Retrieved from: <https://www.hrw.org/news/2023/01/31/ukraine-banned-landmines-harm-civilians> [In English].